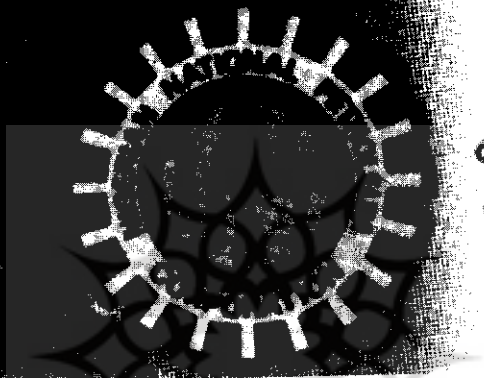

NIGERIA

شرکت ملی نفت نیجریه

به نقل از بولتن تحولات بازار نفت،

شماره ۲۵

مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی

امور بالادستی

— اکتشاف و تولید

امور بالادستی NNPC تحت مدیریت اکتشاف و تولید (E&P) قرار داشته و از پنج اداره/بخش استراتژیک (SBU) به شرح ذیل تشکیل شده است:

- ۱- خدمات مدیریت سرمایه‌گذاری ملی نفت
- ۲- شرکت توسعه نفت نیجریه (NPDC)
- ۳- شرکت گاز نیجریه
- ۴- شرکت خدمات داده‌پردازی (کامپیوتری)
- ۵- اداره فروش نفت خام.

اداره خدمات مدیریت سرمایه‌گذاری ملی نفت (NAPIMS)، مسئول امور سرمایه‌گذاری مشترک در تولید نفت و گاز می‌باشد. شایان ذکر است که NNPC دارای هفت سرمایه‌گذاری مشترک با شرکت‌های خارجی (مندرج در جدول یک) می‌باشد. این شرکت موظف است معادل درصد سهام خود در این سرمایه‌گذاری‌ها، بودجه لازم را برای سرمایه‌گذاری تأمین نماید.

همچنین این شرکت در ازای آن، معادل سهم خود حق برداشت از نفت و گاز تولید شده را خواهد داشت.

در راستای اهداف کشور، وظایف NNPC را می‌توان به اختصار چنین تعریف نمود:

NNPC یک شرکت تجاری بین‌المللی است که در امور نفت و گاز فعالیت داشته و از نیروی انسانی متخصص و تکنولوژی روز بهره می‌گیرد.

ساختار و دست‌آوردهای سازمانی

NNPC به لحاظ ساختاری از یک مدیریت عامل و شش مدیریت تحت عنوان ذیل تشکیل شده است:

- ۱- مدیریت امور اکتشاف و تولید
- ۲- مدیریت امور پالایش و پتروشیمی
- ۳- مدیریت امور بازرگانی و سرمایه‌گذاری
- ۴- مدیریت امور فنی و مهندسی
- ۵- مدیریت امور خدمات‌رسانی
- ۶- مدیریت امور مالی و حسابداری.

امور عملیاتی NNPC به دو بخش امور بالادستی و امور پایین دستی تقسیم شده است که امور بالادستی، فعالیت‌های از جمله جمع‌آوری و تفسیر اطلاعات لرزه‌نگاری، اکتشاف، تولید نفت خام و گاز را انجام می‌دهد و امور پایین دستی، مسئولیت فعالیت‌هایی مانند پالایش نفت خام، ذخیره‌سازی، توزیع و بازاریابی و فروش فرآورده‌های نفتی و پتروشیمی را عهده‌دار می‌باشد.

تاریخچه، سازمان، دست‌آوردها و آینده

در اوایل آوریل ۱۹۷۷، شرکت ملی نفت نیجریه براساس اصل ۳۳ قانون اساسی آن کشور، با ادغام وزارت منابع نفتی و شرکت نفت نیجریه ایجاد گردید. تأسیس NNPC به منظور شرکت در کلیه فعالیت‌های تجاری مرتبط با صنعت صورت پذیرفت که از جمله می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- ۱- اکتشاف و تولید نفت خام و گاز طبیعی جهت ایجاد درآمد برای دولت
- ۲- پالایش به منظور تولید فرآورده‌های نفتی و مشتقات آن
- ۳- تأمین خطوط لوله و کشتی‌های نفتکش و یا دیگر تجهیزات برای حمل و نقل و انتقال نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی و مشتقات آن

۴- ارائه نظرات مشاوره‌ای به دولت - وزارت منابع نفتی - در زمینه سیاست‌های نفتی. در سال ۱۹۸۸، وزارت منابع نفتی مجدداً و مستقلاً دایر گردید. البته، در حال حاضر، این وزارتخانه فاقد وزیر است. لذا، مسائلی که NNPC با آنها مواجه می‌گردد به شخص اول کشور و مشاور عالی وی در امور نفت ارجاع می‌شود.

جدول یک

موقعیت NNPC در هر یک از سرمایه‌گذارهای مشترک

سهام NNPC (درصد)	سرمایه‌گذاری مشترک با
۵۵	شل، الف و اجیب
۶۰	موبیل
۶۰	شورون
۶۰	اجیب و فیلیپس
۶۰	الف
۶۰	تگزاکو و شورون
۶۰	پان اوشن

قیمت‌های فوق‌العاده بالای نفت خام طی دهه ۱۹۷۰، سبب گستردگی سطح فعالیت‌های اکتشافی نیجریه در آن دهه گردید و در نتیجه سطح ذخایر نفتی آن کشور پی‌درپی افزایش یافت. اما با کاهش قیمت‌های نفت که ناشی از کاهش سطح تقاضا بود، میزان فعالیت‌های اکتشافی تنزل یافت

درصد آن بدون هرگونه استفاده سوزانده می‌شود. دلیلی که برای پایین بودن سطح تولید گاز طبیعی در این کشور ارائه می‌شود، محدودیت فرصت‌های تجاری در این زمینه است، هرچند که این کشور به تازگی اقدام به اجرای پروژه‌هایی در زمینه توسعه منابع گازی و مصرف آن نموده است. بدین ترتیب، پیش‌بینی می‌شود، از میزان گاز سوزانده شده به مقدار قابل توجهی کاسته شده و در سال ۲۰۰۸ به طور کامل این روند متوقف شود. نمودار (۵) بیانگر روند تولید، مصرف و سوزانده شدن گاز طبیعی است. NPDC در واقع یک شرکت اکتشافی-تولیدی است که در سال ۱۹۸۱ به عنوان یکی از یازده زیر مجموعه شرکت NNPC به ثبت رسید. NPDC در بدو تولد خود، تعداد ۱۰ منطقه خشکی و دریایی را جهت فعالیت در اختیار داشت. اما اکنون تعداد آن به ۵ مورد تقلیل یافته

NAPIMS علاوه بر عهده‌دار بودن مسئولیت مزبور، بر قراردادهای مشارکت در تولید و قراردادهای خدماتی هم نظارت دارد. در سال ۱۹۹۹، میزان صادرات نفت خام و گازهای همراه تولید شده در نیجریه توسط شرکت‌های مذکور، ۲/۰۳۵ میلیون بشکه در روز بود که سهم نیجریه از آن میزان، روزانه تقریباً ۱/۱۶ میلیون بشکه بود که البته، مقدار ۳۰۰ هزار بشکه در روز آن برای مصرف داخلی مورد پالایش قرار گرفت.

فعالیت‌های اکتشافی

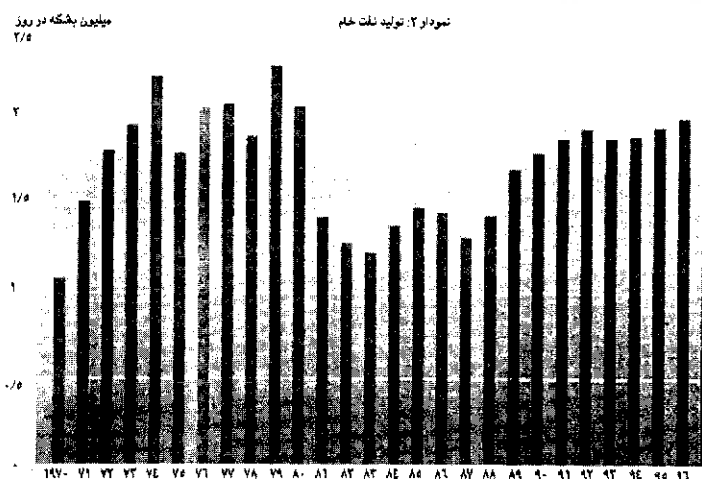
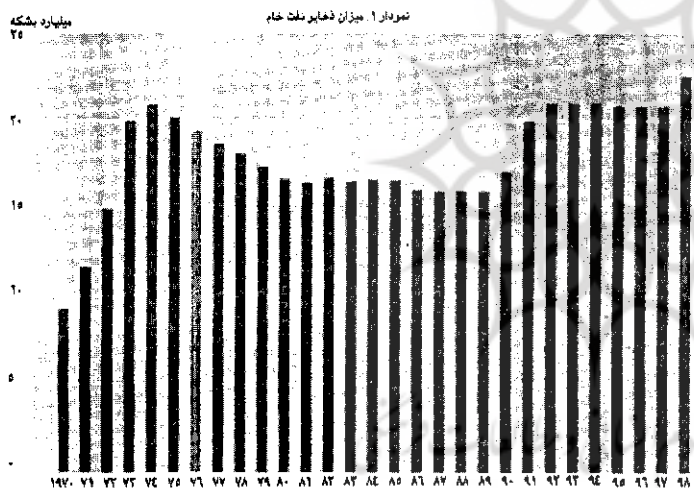
قیمت‌های فوق‌العاده بالای نفت خام طی دهه ۱۹۷۰، سبب گستردگی سطح فعالیت‌های اکتشافی نیجریه در آن دهه گردید و در نتیجه سطح ذخایر نفتی آن کشور پی‌درپی افزایش یافت. اما با کاهش قیمت‌های نفت که ناشی از کاهش سطح تقاضا بود، میزان فعالیت‌های اکتشافی تنزل یافت و موجب کاهش سطح ذخایر اکتشافی گردید. از طرفی در سال ۱۹۸۶، طرح یک تفاهم‌نامه که متضمن سود شرکت‌های نفتی در ازای برنامه‌های تأیید شده اکتشافی بود، نتایج مثبتی را به همراه داشت و روند نزولی اکتشاف ذخایر جدید را متوقف ساخت (نمودار ۱).

اساساً جریان تولید نفت وضعیتی مشابه وضعیت ذخایر نفتی را در نیجریه داشت (نمودار ۲).

در نمودار (۳)، کل درآمد حاصله از صدور نفت خام و فرآورده‌ها و مشتقات نفتی و نیز محصولات غیرنفتی نشان داده شده است.

ذخایر گاز طبیعی: سطح ذخایر اثبات شده این ماده در نیجریه حدود ۳/۵ تریلیون مترمکعب است (نمودار ۴).

این در حالی است که میزان تولید آن تقریباً ۳ میلیارد مترمکعب در روز است که متأسفانه ۷۵

و مابقی به شرکتهای نفتی و گاز عظیم و مستقل واگذار شده است، سطح فعلی تولید NPDC از ۱۱ حلقه چاه، حدود ۱۰ هزار بشکه در روز می باشد. میزان ذخایر اثبات شده نفت و گاز طبیعی شرکت مزبور در ۳۱ ژوئیه ۱۹۹۸ به ترتیب ۱۶۷ میلیون بشکه و ۴۶۸ میلیارد فوت مکعب می باشد.

شرکت گاز نیجریه (NGC) در سال ۱۹۹۸ به عنوان یک شرکت ملی بزرگ تأسیس یافت. این شرکت مسئولیت فروش و انتقال گاز طبیعی را به سراسر محور جنوبی نیجریه به عهده دارد و در حال گسترش زمینه فعالیت خود در سطح

میزان تولید گاز همراه نفت در نیجریه حدود سه میلیارد مترمکعب در روز است که ۷۵ درصد آن سوزانده می شود. اما طبق برنامه قرار است تا سال ۲۰۰۸ میلادی سوزاندن گاز همراه به طور کامل متوقف شود

کشور و حتی در سطح ۱۴ کشور عضو اتحادیه اقتصادی آفریقای غربی می باشد. خطوط لوله این شرکت از دلتای نیجریه آغاز شده و به دو شبکه عمده خطوط لوله شرقی و غربی منتهی می گردد. این دو شبکه دارای ۱۴ تلمبه خانه و ۱۵ ایستگاه اندازه گیری می باشد. ظرفیت انتقال گاز طبیعی شبکه ها تقریباً ۲/۴ میلیارد فوت مکعب در روز است. این سیستم خطوط لوله به صورت مرحله ای طی مدت ۲۰ سال احداث گردیده اند که هزینه تعویض آن تقریباً ۱/۲ میلیارد دلار برآورد می شود. مشتریان عمده و مهم NGC که مجموعاً ۹۸ درصد گاز تولیدی نیجریه را برداشت می نمایند، به قرار ذیل هستند:

- ۱- شرکت ملی نیرو
- ۲- کارخانه آلومینیوم سازی نیجریه
- ۳- کارخانه سیمان آفریقای غربی
- ۴- کارخانه ملی کودسازی نیجریه
- ۵- شرکت پالایشی و پتروشیمی

شرکت خدمات داده پردازی (IDSL) به منظور ارائه خدمات و اطلاعات زمین شناسی و مهندسی نفت در سال ۱۹۹۸ تأسیس یافت. در ابتدا این شرکت در شرایط مطلوبی قرار داشت و حوزه فعالیت های آن علاوه بر داخل کشور، بخش های تحتانی آفریقای غربی نیز بود. اما، تحولات سریع در تکنولوژی لرزه نگاری از یک سو و فقدان امکانات مالی در استفاده از جدیدترین دست آوردهای تکنولوژی سبب گردید تا به میزان شدیدی از میدان فعالیت های این شرکت کاسته شود. البته، IDSL اخیراً تجهیزات لرزه نگاری سه بعدی را خریداری نموده و در زمینه تهیه آمار و اطلاعات لایه های زمین و تفسیر آن اطلاعات، آماده رقابت با شرکتهای خارجی می باشد.

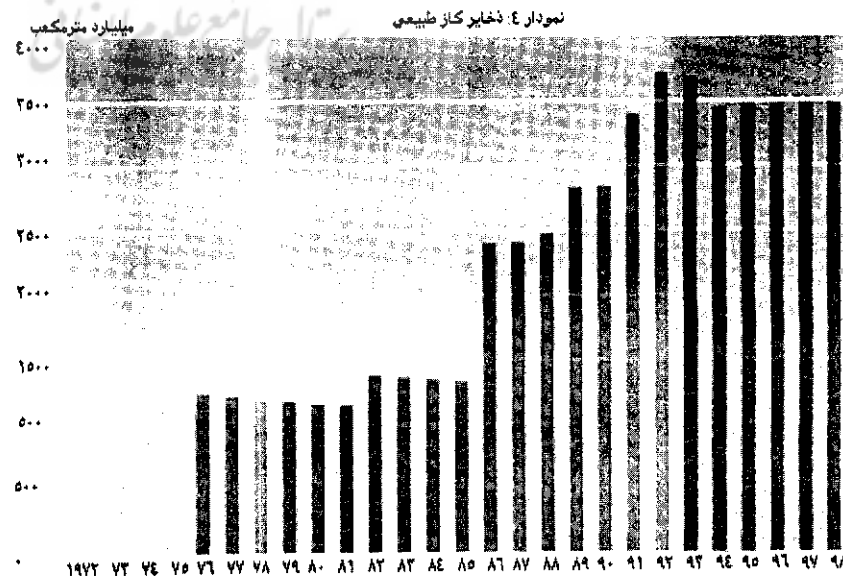
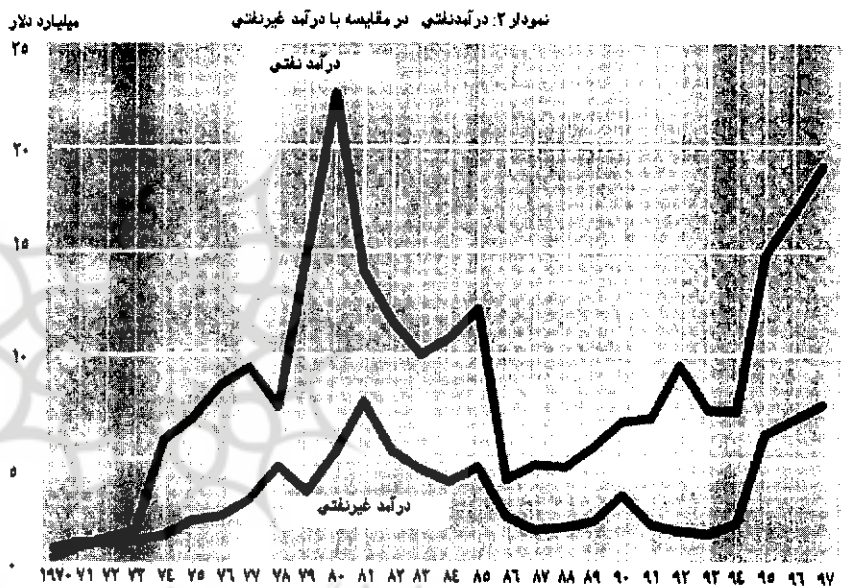
امور پایین دستی

مدیریت پالایش و پتروشیمی شرکت های ذیل را تحت پوشش خود دارد:

- ۱- شرکت پالایشی و پتروشیمی کادونا^(۱)
- ۲- شرکت پالایش و پتروشیمی واری^(۲)
- ۳- شرکت پالایش پورت هاکورت^(۳)
- ۴- شرکت پتروشیمی الم^(۴)

ظرفیت پالایشی کشور نیجریه مجموعاً ۴۴۵ هزار بشکه در روز است (جدول ۲).

گفتنی است که سالهاست عملیات نگهداری تأسیسات و تجهیزات پالایشی در نیجریه طبق جدول زمانی صورت نپذیرفته و لذا، سبب وخیم شدن شرایط و وضعیت تجهیزات مذکور گردیده و از میزان توانایی آنها کاسته شده است. اما در حال حاضر، اقدام به بازسازی آن تجهیزات شده

است که با اتمام کار در اواسط سال ۲۰۰۰، این پالایشگاه‌ها با ظرفیت کامل به تولید خواهند پرداخت. در مرحله بعدی، توسعه کارخانه پتروشیمی الم در دستور کار قرار دارد. این کارخانه قرار است مواد اتیلن، پوپیلن، بیتومن، پولیتلن و پلیپروپیلن تولید نماید. این کارخانه رسماً در سال ۱۹۹۹ کار خود را آغاز نمود، هرچند که مدت ۳ سال بود به طور غیر رسمی فعالیت خود را شروع کرده بود.

بازرگانی (تجارت) و سرمایه‌گذاری

مدیریت بازرگانی و سرمایه‌گذاری عهده‌دار

(اسکله) بازرگاری فرآورده، ۹ کارخانه گاز مایع و ۲۰ ایستگاه تقویت فشار می‌باشد. اکنون چند سالی است که به دلیل وضعیت نامطلوب بودجه، این تأسیسات و تجهیزات مورد رسیدگی و تعمیر واقع نشده‌اند و تقریباً ۷۵ درصد خطوط لوله مذکور، دوران عمر مفید خود را سپری کرده‌اند. لذا، این خطوط به دو دلیل فرسودگی و خرابکاری به کرات قطع می‌گردند و از طرف دیگر تعمیرات آنها با مشکلات جدی مواجه می‌شود. شایان ذکر است میزان درآمد حاصله از فروش فرآورده‌های نفتی از سال ۱۹۹۴ تاکنون به شدت نامطلوب بوده

NNPC را در ده شرکت خدمات بالادستی نفت خام به عهده دارد. مدیریت مزبور همچنین اداره سرمایه‌گذاری NNPC در امور پایین دستی را هم به عهده دارد. میزان سهام و سرمایه‌گذاری NNPC در شرکت‌های امور پایین دستی به شرح ذیل است:

- ۱- شرکت نفت آفریقا (۵) به میزان ۴۰ درصد
- ۲- شرکت نولچم (۶) به میزان ۴۰ درصد
- ۳- شرکت افس‌بی (۷) به میزان ۱۶/۸ درصد
- ۴- شرکت نفکون (۸) به میزان ۳۰ درصد.

فنی و مهندسی

مدیریت فنی و مهندسی علاوه بر آنکه پشتیبانی لازم را در زمینه فنی و مهندسی برای خدمات و عملیات NNPC فراهم می‌کند، سیاست‌های تکنولوژی را تعیین نموده و بر اجرای پروژه‌ها نظارت دارد. این مدیریت از بخش‌های ذیل تشکیل شده است:

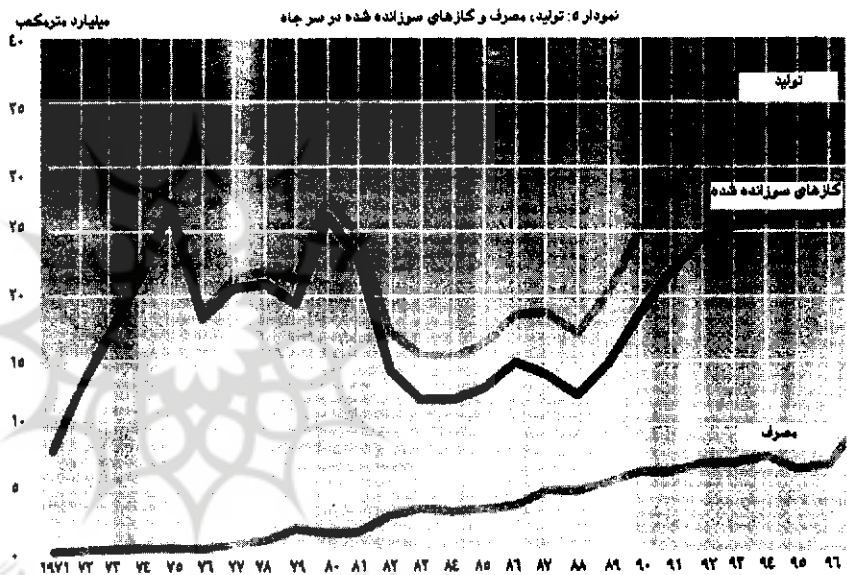
- ۱- اداره تحقیق و توسعه
- ۲- شرکت ملی فنی و مهندسی
- ۳- اداره مهندسی
- ۴- اداره مخابرات
- ۵- اداره آمار و اطلاعات
- ۶- مدیریت کالا.

پروژه شرکت N.LNG

برآورد می‌شود که پروژه شرکت گاز طبیعی مایع (LNG) نیجریه، ۳/۸ میلیارد دلار هزینه دربر داشته باشد که میزان مشارکت در سرمایه‌گذاری هر یک از شرکا به ترتیب NNPC (۴۹ درصد)، شل (۲۵/۶ درصد)، الف (۱۵ درصد) و آجیب (۱۰/۴ درصد) می‌باشد. در این پروژه از گاز همراه و غیر همراه استحصالی از میدان‌های ذی‌ربط در چارچوب یک قرارداد (back to back) بین NLNG و شرکت‌های خارجی سرمایه‌گذار استفاده خواهد شد. بدین ترتیب، اولین منبع مهم درآمد حاصل از پروژه LNG برای دولت نیجریه فراهم خواهد شد که میزان آن بستگی به حجم تأمین گاز و نیز مبلغ قرارداد دارد.

کارخانه NLNG فعالیت خود را از سپتامبر ۱۹۹۹ آغاز نموده که اولین محموله LNG در ماه اکتبر همان سال راهی اروپا گردید. این کارخانه از سه واحد تشکیل شده است که ظرفیت تولید واحدهای ۱ و ۲ مجموعاً ۷/۲ میلیارد مترمکعب در سال است و ظرفیت تولید

نمودار ۵. تولید، مصرف و گازهای سوزانده شده در سرچاه

جدول دو

پالایشگاه‌های نفت نیجریه

سالهای سرویس‌دهی	سال احداث	ظرفیت (بشکه در روز)	پالایشگاه
۳۵	۱۹۶۵	۶۰۰۰۰	پورت هارکورت اولیه
۱۱	۱۹۸۹	۱۵۰۰۰۰	پورت هارکورت جدید
		۲۱۰۰۰۰	پورت هارکورت (مجموع)
۲۰	۱۹۸۰	۱۱۰۰۰۰	کادونا
۲۲	۱۹۷۸	۱۲۵۰۰۰	واری

است. اما با آزادسازی بازار فرآورده‌های نفتی، NNPC قادر خواهد بود با کسب درآمد کافی، عملیات نگهداشت دوره‌ای تأسیسات خود را اجرا نماید. مدیریت بازرگانی و سرمایه‌گذاری ضمناً اداره امور سرمایه‌گذاری حدوداً ۳۵ درصدی

مسئولیت امور سرمایه‌گذاری NNPC، توزیع و فروش فرآورده‌های نفتی می‌باشد. شرکت خطوط لوله و بازاریابی و فروش PPMC دارای شبکه‌ای از خطوط لوله به طول بیش از ۵ هزار کیلومتر، ۲۱ دپو (مخزن) فرآورده‌های سبک، یک پایانه نفت خام، ۴ واحد

مصاحبه نشریه اوپک با مدیر کل NNPC

متن ذیل مصاحبه‌ای است که بولتن ماهیانه اوپک با آقای جکسون گاروس-اوباسکی^(۱) مدیر اجرایی شرکت NNPC در مورد مسائل شرکت ملی نفت نیجریه، وضعیت اقتصادی کشور به ویژه در خصوص بخشهای نفت، گاز و پتروشیمی و نیز بازار نفت اوپک و جهان انجام داده است.

● قیمت نفت از زمان سومین مرحله کاهش تولید نفت (مارس ۱۹۹۹) که مشترکاً توسط اوپک و کشورهای غیر عضو اوپک صورت گرفت به درجه‌ای از ثبات و قوت رسیده است. وضعیت فعلی بازار را چگونه می‌بینید؟ آیا نسبت به سطح فعلی قیمت‌ها خوشنودید؟

○ میانگین قیمت نفت طی سه ماهه سوم سال ۱۹۹۸ حدود ۱۰/۹ دلار برای هر بشکه بود که در سه ماهه اول سال ۱۹۹۹ به ۱۱ دلار رسید. اما پس از دخالت اوپک و کاهش تولید نفت طی چند مرحله در ماه مارس ۱۹۹۹، قیمت‌های نفت مجدداً با سیر صعودی همراه گشت و در نوامبر ۱۹۹۹ به سطح ۲۵/۷ دلار رسید. با وجود آن که قیمت‌های نفت در سطح جهان به میزان قابل توجهی افزایش یافته است، لیکن نظر به اینکه ابهام‌های فراوانی در بازار نفت وجود دارد، به ویژه تحولات فعلی در رابطه با نفت‌خام‌های ذخیره شده، واکنش عرضه‌کنندگان و شرکت‌های مستقل نفتی، جریان صدور نفت خام عراق و جو حاکم بر بازارهای آتی، بعید می‌نماید که

در روز تا سال ۲۰۰۲ و ۴ میلیون بشکه در روز تا سال ۲۰۱۰ را تحقق بخشد.
۳- استفاده کامل از گازهای همراه نفت و جلوگیری کامل از سوختن آنها که تا سال ۲۰۰۸ این امر محقق نخواهد شد.
۴- توسعه توان مهندسی، تأسیسات‌سازی، تولید و مصرف مواد.
۵- گسترش مهارت‌های مدیریتی و انتقال تکنولوژی به نیروهای انسانی بومی.
۶- توسعه همکاری هرچه بیشتر واحدهای عملیات نفت و گاز نیجریه.
ضمناً، NNPC در نظر دارد تا از طریق

سومین واحد که در سال ۲۰۰۲ وارد مدار خواهد شد، ۳/۷ میلیارد مترمکعب در سال می‌باشد. ضمناً کل گاز تولیدی این کارخانه تحت قراردادهای بلندمدت به مشتریان اروپایی فروخته شده که جزییات آن در جدول ۳ منعکس گردیده است.

دومین منبع درآمد از فروش LNG، مایعات همراه و LPG مجموعاً به ارزش ۱/۴ میلیارد دلار -براساس قیمت ۱۳ دلار برای هر بشکه نفت خام به عنوان ارزش واقعی نفت خام در سال ۱۹۹۹ فراهم خواهد شد.
البته در ابتدا، درآمد حاصل از فروش

جدول سه مشتریان LNG نیجریه

میلیارد متر مکعب در سال

مشتری	کشور	واحدهای ۱ و ۲	واحد سوم
انل ^(۹)	ایتالیا	۳/۵	-
اناکاز ^(۱۰)	اسپانیا	۱/۶	۲/۷
گاز فرانسه ^(۱۱)	فرانسه	۰/۵	-
ترانس گاز ^(۱۲)	پرتغال	۰/۳	۱/۰
جمع		۷/۲	۳/۷

تملك واحدهای بالایشی و جایگاه‌های عرضه فرآورده‌های نفتی و سودآور نمودن آنها به طور فعال در تجارت فرآورده‌های نفتی به صورت منطقه‌ای مشارکت داشته باشد.

LNG تولید شده توسط دو واحد راه‌اندازی شده کارخانه مذکور در یک حساب امانی جهت تأمین بودجه تکمیل سومین واحد تولید LNG نگهداری خواهد شد. در حین توسعه پروژه مزبور، درآمد حاصله بین شرکا تقسیم خواهد شد.

در فوریه ۱۹۹۹، تصمیم‌گیری نهایی برای تکمیل سومین واحد LNG که هزینه آن ۱/۸ میلیارد دلار برآورد شده است، توسط شرکا اتخاذ گردید. شایان ذکر است NLNG مصمم است تا با احداث دو واحد دیگر در درازمدت، مجموعاً ۵ واحد تولید LNG در اختیار داشته باشد.

پی نوشت:

- 1- Kaduna
- 2- Warri
- 3- Port Harcourt
- 4- Eleme
- 5- African Petroleum
- 6- Nlchem
- 7- FSB
- 8- NAFCON
- 9- Enel
- 10- Enagaz
- 11- Gas de France
- 12- Transgaz

آینده NNPC

NNPC مستمراً درصدد ایفای نقشی برتر در اقتصاد نیجریه از طریق مدیریتی کارآمدتر در صنعت نفت، افزایش ظرفیت تولید و درآمد مکفی حاصل از فروش نفت و گاز و تأمین فرآورده‌ها نفتی به منظور فراهم ساختن زمینه توسعه و رشد اقتصادی کشور می‌باشد. بدین منظور، این شرکت در نظر دارد:

- ۱- ذخیره ارزی ۳۰ میلیارد دلاری تا سال ۲۰۰۲ و ۴۰ میلیارد دلاری تا سال ۲۰۱۰ برای کشور فراهم نماید.
- ۲- افزایش ظرفیت تولید به ۳ میلیون بشکه